

ปลาช่อนตัวใหญ่

ครั้งหนึ่ง ยังมีเจ้าเมืองเมืองหนึ่ง มีบุตรชายโตนอยู่เพียงคนเดียว เป็นคนมีความประพฤติ และอัธยาศัยไม่มีที่ติ ท่านเจ้าเมืองและภรรยาจึงปรึกษากันว่า “อันลูกชายของเรา ถ้าได้ภรรยาดีเขาก็จะก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ฉะนั้นเราเป็นพ่อแม่ ก็น่าจะต้องช่วยเขาเลือกแฟนหญิงสาว มิให้พลาดพลั้งได้”

ครั้นถึงเวลาที่พ่อแม่เห็นว่าลูกชาย น่าจะต้องแต่งงานเสียที จึงเรียกลูกเข้ามาไต่ถาม เพื่อจะปรึกษาหารือกันในเรื่องนี้ เมื่อลูกชายเข้ามานั่งอยู่เฉพะหน้า เจ้าเมืองผู้เป็นพ่อจึงพูดกับลูกว่า “บัดนี้เจ้าก็โตเป็นหนุ่มใหญ่ อายุสมควรที่จะแต่งงานมีครอบครัวแล้ว แต่คนดีอย่างเจ้า ควรจะได้แต่งงานกับผู้หญิงฉลาด เจ้าพอหมายตาใครไว้บ้างหรือเหล่า”

เมื่อลูกชายก้มหน้าไม่ตอบ พ่อจึงบอกลูกชายต่อไปว่าแต่ผู้หญิงที่เจ้าจะแต่งงานด้วยนั้น ก็จะเลือกด้วยความระมัดระวัง พ่อจะให้เวลาเจ้า ๗ วัน ไม่ต้องทำอะไรมาก เจ้าไปตามบ้านที่เขามีลูกสาวที่เจ้าถูกตา “แล้วให้ถามหญิงสาวแต่ละบ้าน ด้วยคำถามเดียวกัน คือ หากจับปลาช่อนตัวใหญ่มากมาได้ตัวหนึ่ง จะทำอย่างไรกับปลาช่อนตัวนั้น จึงจะกินได้นาน”

ขณะที่ลูกชายฟังคำสั่งของพ่อ แล้วยังงงเข้าใจไม่แจ่มแจ้งอยู่นั้น ก่อนที่จะเอ่ยปากซักถาม เจ้าเมืองก็สั่งต่อไปว่า “ออกเดินทางได้แล้ว อย่าลืมนะเจ้ามีเวลาเพียง ๗ วัน ไม่ต้องซักถามอะไรดอก เพียงแต่ได้เห็นลูกสาวบ้านไหนต้องตา เจ้าก็ถามตามที่พ่อสั่งเท่านั้น อย่าทำอะไรมากไปกว่านั้น”

ฝ่ายภรรยาเจ้าเมืองก็กำชับลูกชายว่า “อย่าลืมนะ พ่อครบ ๗ วัน รีบกลับบ้าน ตามคำสั่งของพ่อ” เนื่องจากลูกชายเจ้าเมือง เป็นหนุ่มรูปงามมารยาทดี แล้วยังเป็นลูกชายโตนของเจ้าเมืองเสียอีก ฉะนั้นสาว ๆ จึงทอดสะพานให้เขา พ่อแม่ผู้หญิงก็เต็มใจต้อนรับ อยากจะยกลูกสาวให้ เป็นการสะดวกแก่เขายิ่งนักเมื่อพบหญิงสาวบ้านใด เขาก็จะถามเพียงประโยคเดียวเหมือนกันว่า “ถ้าแม่ นางได้ปลาช่อนตัวโตๆ มาตัวหนึ่ง ทำอย่างไรจึงจะกินได้นานๆ หญิงเหล่านั้นก็มักจะตอบคล้ายๆ กันว่า “จะยากอะไร เอาไปทำปลาร้าเสียซิ จะได้เก็บไว้กินค้างปี ได้อย่างสบาย”

บ้างก็อธิบายต่อเติมว่า “ปลาร้าจะยิ่งเก็บค้างปียิ่งอร่อยนะจ๊ะ” บางบ้านก็ตอบผิดแผกไปนิดหนึ่ง คือตอบว่า “เอาปลาไปย่างไฟให้แห้ง แล้วตากแดดไว้ ค่อยๆ บีเอาออกมากิน ตัวหนึ่งก็จะกินไปได้หลายหน”

เจ้าหนุ่มก็รับโดยพยักหน้า เพราะคำตอบเหล่านั้นก็ไม่ได้ผิดอะไร อีกบ้านหนึ่ง ตอบแตกต่างออกไปเล็กน้อย คือตอบว่า “ก็เอาไปทอดเกล็ดแร่เป็นริ้ว ตัวโตอย่างนั้นจะทำ ๖ ริ้ว ๘ ริ้ว คงจะได้ เคล็ดลับอีกสักคืน รุ่งขึ้นแดดดีๆ ตากไว้ ๒ แดด ก็จะเป็นปลาแห้ง ตัดทีละริ้ว ครึ่งริ้ว ก็จะกินได้เป็น ๑๐ วัน” หญิงสาวเหล่านั้นก็ตอบถูกอีก

ในที่สุด เขาก็มาถึงบ้านๆ หนึ่ง แม้แต่ไม่ใช่บ้านเศรษฐี แต่ก็สะอาดเรียบร้อย บริเวณบ้านรื่นตา มีสวนครัวอยู่หลังบ้าน มองลอดได้ดูเห็นได้รอบบ้าน มีผลไม้ยืนต้นให้ลูก บ้างก็กำลังตกกลูกน่าสบายยิ่งนัก

ณ ที่นั้นเขาเห็นหญิงสาวคนหนึ่ง กำลังเก็บดอกไม้อยู่ เขาก็เดินเข้าไปแล้วถามประโยคเดิม เรื่องจะทำอย่างไรกับปลาช่อนตัวใหญ่ เพื่อให้กินได้นานที่สุด

เมื่อหญิงสาวเงยหน้าขึ้นตอบเขา เขาก็ตะลึงอยู่กับที่ นางนั้นยิ้มแย้มพองาม หน้าตาหมัดจืด แล้วนางก็ตอบด้วยน้ำเสียง ที่น่าฟังมีจังหวะจะโคนว่า “ฉันจะเอาปลาตัวนั้นไปแกง แล้วแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งจะเอาไว้

กินกันเองในครอบครัวฉัน อีกส่วนหนึ่งจะเลือกแต่ของดีๆ เก็บไว้ถวายพระสักถ้วยหนึ่ง ส่วนที่เหลือฉันจะเอาไปแจกเพื่อนบ้าน"

"อ้าว! แม่นาง อย่างนั้นแม่นางก็จะกินแกงวันเดียวหมดนะซี แล้วจะเก็บไว้กินนานๆ ได้อย่างไร"

"อย่างนี้อย่างไรล่ะจ๊ะ ส่วนที่บ้านฉันจะกินนั้น ก็หมดในวันนั้น หมดแล้วเราได้ปลามาในวันอื่น ก็คงจะมีกินกันได้อีก คนในบ้านก็สำคัญนะจ๊ะ"

"แล้วที่เอาไปวัดล่ะ" ชายหนุ่มถาม

"ก็สบายใจ แล้วเผื่อจะมีกินในชาติหน้า" สาวตอบ

"เออละ ฉันเข้าใจแล้วละ ที่ไปแจกเพื่อนบ้านล่ะแจกทำไม"

สาวจึงตอบด้วยเสียงหนักแน่น และแสดงความมั่นใจว่า

"นั่นแหละ! ทำให้กินปลาได้นานไม่รู้จบละ เราเอื้อเพื่อคิดถึงเขา เขาก็จะคิดถึงเรา มิตรจิตก็มิตรใจยังงี้ล่ะจ๊ะ ปลาตัวนี้จะกินไม่รู้จักหมด เพราะอย่างนี้แหละจ๊ะ"

ชายหนุ่มรู้สึกซาบซึ้ง ในคำตอบของหญิงสาวยิ่งนัก เขานั่งคุยต่ออย่างอ้อยอิ่ง ผิดกับเมื่อขึ้นไปบ้านอื่นจนเกือบจะพลบ หญิงสาวจึงเชิญชวนเขารับประทานอาหาร ซึ่งเขาก็ตอบว่า

"จริงซี นี่ก็จะค่ำแล้ว ฉันต้องรีบกลับไปหาพ่อตาที่นัดกันไว้ ฉันออกจากบ้านมาจะครบ ๗ วันอยู่ค้ำนี้เดี่ยวพ่อแม่จะเป็นห่วง ฉันลาก่อน" ชายหนุ่มกล่าวอย่างอาลัยอาวรณ์

เมื่อเขากลับมาถึงจวนก็มีดคำเข้าไปแล้ว แต่เขาก็ไม่รอกินอาหารเย็นเสียก่อน รีบเล่าเรื่องต่างๆ ให้พ่อแม่ฟังว่าใน ๗ วันนั้น เขาไปพบหญิงสาวกี่คน และคนไหนตอบเรื่องปลาซ่อนตัวได้อย่างไร

เมื่อเขาเล่าถึงสาวคนที่เขาพบล่าสุดจบ เจ้าเมืองและภรรยาที่ตกลงใจทันที ที่จะเลือกหญิงสาวผู้แบ่งแกงออกเป็น ๓ ส่วน เป็นลูกสะใภ้

พิธีแต่งงานทำกันในจวนอย่างสมเกียรติ ต่อมาชายหนุ่มและภรรยา ก็ได้รับความสุขความเจริญ ด้วยคุณธรรมความดี ประกอบศรัทธาในศาสนา และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คนใกล้เคียง จึงเป็นที่นิยมชมชอบของคนทั่วไปชั่วกาลนาน

ข้อคิดที่ได้ คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น